

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 155/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. Ď., N., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry v Prievidzi č. k. 2 Pv 107/2007-33 zo 4. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. Ď. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2009 doručená sťažnosť Ing. V. Ď., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresnej prokuratúry v Prievidzi (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 107/2007-33 zo 4. mája 2009 (ďalej len „uznesenie zo 4. mája 2009“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prievidza, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo“ alebo „policajný orgán“) sp. zn. ČVS: ORP-173/OEK-PD-2007 z 26. septembra 2008 (v časti týkajúcej sa sťažovateľa) bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 10. októbra 2008 sťažnosť, ktorá bola uznesením prokurátora okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 107/2007-16 z 20. októbra 2008 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodná zamietnutá.

Na základe sťažnosti sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 2/09-23 zo 17. marca 2009 vyslovil, že uznesením okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 107/2007-16 z 20. októbra 2008 došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zároveň uvedené uznesenie zrušil a priznal mu náhradu trov konania.

Prokurátor okresnej prokuratúry sťažnosť sťažovateľa z 10. októbra 2008 uznesením č. k. 2 Pv 107/2007-33 zo 4. mája 2009 opäť zamietol ako nedôvodnú, pričom podľa sťažovateľa sa *„k jednotlivým bodom sťažnosti sa aj druhý krát vyjadril svojvoľne, arbitrárne, prísne a nekompromisne, súc si vedomia jednak vlastnej dôležitosti v tomto štádiu konania a jednak toho, že jeho rozhodnutie nemôže byť riadnou inštančnou cestou preskúmané, takže podľa neho stačilo len zaoberať sa niektorými námietkami, aby urobil zadosť aj nálezu ústavného súdu“*.

Sťažovateľ sa podaním z 18. mája 2009 obrátil na Krajskú prokuratúru v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) s opakovaným podnetom na nápravu postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci. Krajská prokuratúra mu 22. júna 2009 oznámila, že jeho podanie bude vybavené obratom. Odpoveď krajskej prokuratúry však sťažovateľovi nebola doručená ani do dňa spísania tejto sťažnosti ústavnému súdu.

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol:

«1. Okresný prokurátor sa mal (v zmysle „musel“) v dôvodoch napadnutého uznesenia v zmysle § 176 ods. 2 Tr. por. zaoberať a vysporiadať so všetkými námietkami sťažovateľa jednotlivo, ako aj ich vzájomnej súvislosti, nie však arbitrárne či svojvoľne, ale zákonne, t. j. za absolútne bezvýhradného a bezvýnimočného rešpektovania procesných predpisov a kautel z nich vyplývajúcich. Ak okresný prokurátor z nich vykročil, zaťažil svoje rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce nielen vážnou vadou procesného či hmotnoprávneho charakteru, ale súčasne konal v rozpore s ústavne zaručeným právom už citovaných článkov ústavy.

V tomto prípade je to závažnejšie pochybenie aj preto, že sa ho dopustil opätovne, čím dal zreteľne a úmyselne najavo, že ústavné práva sťažovateľa chce a aj bude porušovať. Tento postup nemôžeme inak hodnotiť, než len ako zneužívanie funkcie verejného činiteľa, čo tiež nenecháme bez odozvy.

Vrcholom ignorancie nálezu ústavného súdu je stanovisko okresného prokurátora k našej požiadavke o zaplatenie trov konania pred ústavným súdom, keď na našu žiadosť uviedol, že nám žiadne trovy neuhradia, pretože ústavný súd nemal čo zaväzovať okresnú prokuratúru, ale prokuratúru krajskú a len táto nám má uhradiť trovy konania. Dúfam, že tento „postup“ prokuratúry nezostane bez povšimnutia a že naň nadviaže príslušný orgán zo svojou kompetenciou a právomocou.

2. Extrémny nesúlad medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi, či svojský alebo svojvoľný a arbitrárny postup v konaní a rozhodnutí okresného prok. vidíme v tom, že:

a) k bodom 1 - 7 našej sťažnosti arbitrárne uviedol, že „ide o náš výklad príslušných právnych noriem trestných kódexov a súvislostí na naše súkromie, čo v danej veci nepovažuje (ale prečo?) za rozhodujúce;

b) hoci páchatel'ovi tr. činu podvodu podľa § 250 TZ sa musí preukázať nielen úmysel uviesť podvádzaný subjekt do omylu, ale tiež úmysel tomuto subjektu spôsobiť škodu - bod 8 našej sťažnosti - zmätočne, a teda svojvoľne uviedol, že osobou konajúcou v omyle a aj poškodenou je VOP Nováky (i) a osobou obohatenou je ZVS Holding (ii), keďže táto nezaplatila celú sumu z fa č. 2001090461 (iii), pretože

- k nezaplateniu celej fa č. 2001090461 došlo po vzájomnej dohode štatutárnych orgánov obidvoch spoločností z dôvodu uznanej reklamácie z dodaného tovaru (teda nešlo

o žiaden úmysel uviesť niekoho do omylu - to je len vykonštruované prokurátorom) a aby sa to uviedlo v nasledujúcom roku (2002) do účtovného poriadku, tieto štatutárne orgány sa dohodli, že

- v hodnote uznanej zľavy 5.277.840 Sk (bez DPH) alebo 6.491.743,20 Sk (s DPH) uzavreli fiktívnu dohodu o dodávke prác a výkonov, ktoré ZVS nikdy nevykonali a VOP nikdy nezaplatili, čo medzi nimi sporné nebolo,

- takže v uvedenom konaní niet osoby konajúcej v omyle, ani osoby poškodenej (nebyť fiktívnej dohody, VOP by musela z titulu uplatnenej reklamácie zo strany ZVS dohodnutú zľavu vo výške nezaplatenej fiktívnej dodávky prác a výkonov, reálne zaplatiť) či obohatenej, lebo tejto sa majetok neoprávnene nezvýšil, pretože VOP zaplatila len to, čo na základe dodávky náplne do 155 mm nábojov od tejto spoločnosti reálne dostal a na čo ZVS mal voči VOP nárok, čo nakoniec bolo medzi nimi absolútne nesporné, takže tento - aj keď neštandardne riešený obchodnoprávny vzťah - civilnoprávny vzťah sa nesmie riešiť prostriedkami trestného práva;

c) s námietkou pod bodom 9) sa tiež vysporiadal arbitrárne s poukazom na § 2 ods. 10 a 206 ods. 1 Tr. por. (hoci aj tieto ustanovenia zohľadňujú dôkazy v prospech obvineného, nielen v jeho neprospech);

d) aj body 10 - 13 našej sťažnosti okresný prokurátor vyhodnotil svojsky, teda svojvoľne, pretože nikto nič nepredstieral na úkor druhého;

e) podobne okresný prok. uzavrel aj našu námietku pod bodom 14 sťažnosti a tiež aj pod bodom 15;

f) platné slovenské trestné právo vychádza zo zásady individuálnej zodpovednosti fyzickej osoby, a preto nepozná kolektívnu zodpovednosť za cudziu vinu. Za právnickú osobu v prípade spáchania trestného činu vždy zodpovedá ten, kto za ňu koná, teda ten, kto sa dopustil pre spoločnosť nebezpečného konania, ktorého znaky sú uvedené v TZ. Pre trestný čin podvodu sa vyžaduje úmyselné zavinenie páchatel'a, ktoré je vylúčené, ak sa podvodné konanie tvorí v kolektívnom štatutárnom orgáne, a len jedna osoba z neho ju prejavuje navonok do formálnej stránky. Ak by aj bol sťažovateľ proti uvedenému riešeniu, ale štatutárny orgán ho väčšinovým pomerom prijal, sťažovateľ by sa mu musel aspoň formálne podriaďovať a na základe prijatého riešenia v mene spoločnosti konať, ale bez akejkoľvek trestnej zodpovednosti. Opak konštatovaný okresným prokurátorom, je opäť len

svojský a svojvolný výklad příslušných ustanovení hmotného či procesního práva (civilního i trestního).»

Vzhľadom na to, že v predmetnej veci ide podľa sťažovateľa o opakované porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, žiadal o priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 10 000 €, pretože *„úplná náprava zrušením protiústavného uznesenia nie je možná. Toto uznesenie totiž privodilo sťažovateľovi istú morálnu ujmu, ktorá vyplýva z pocitu bezmocnosti a frustrácii voči svojvoľnému konaniu prokurátora, ktorú možno len ťažko kompenzovať a ak áno, tak minimálne zatiaľ vo výške požadovaných 10.000 EUR. Ďalšiu škodu si budeme uplatňovať v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.“*

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že

„1. Základné právo Ing. V. Ď. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR uznesením Okresnej prokuratúry v Prievidzi sp. zn. 2 Pv 107/2007-33 zo 4. mája 2009 porušené bolo.

2. Toto uznesenie Okresnej prokuratúry v Prievidzi zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.

3. Priznáva Ing. V. Ď. finančné zadosťučinenie v sume 10.000 EUR, ktorú sumu mu zaplatí Okresná prokuratúra Prievidza v lehote do 1 mesiaca od doručenia nálezu.

4. Okresná prokuratúra Prievidza je povinná uhradiť Ing. V. Ď. trovy právneho zastúpenia v sume 412,10 EUR na účet jeho právnej zástupkyne...“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresnej prokuratúry zo 4. mája 2009. K porušeniu základného práva sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že okresná prokuratúra svoje uznesenie zo 4. mája 2009, ktorým rozhodla o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu policajného orgánu z 26. septembra 2008 o vznesení obvinenia proti nemu, nedostatočne odôvodnila a nevysporiadala sa v ňom s námietkami sťažovateľa predloženými v rámci jeho sťažnosti.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), podľa ktorého prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov,

policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Z uvedených ustanovení zákona o prokuratúre vyplýva, že v prípade, ak sa sťažovateľ domnieva, že je proti nemu vedené trestné stíhanie bez zákonného podkladu, resp. namieta nedostatky v postupe alebo rozhodnutí okresnej prokuratúry v jeho veci, má možnosť v záujme ochrany svojich práv využiť postup podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre (podanie podnetu) alebo § 34 a nasl. zákona o prokuratúre (podanie opakovaného podnetu, o ktorom rozhoduje nadriadený prokurátor). Prokurátor je následne podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre v prípade zistenia dôvodnosti podnetu povinný vykonať opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa zákona o prokuratúre alebo podľa osobitných predpisov.

Podnet podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 a nasl. zákona o prokuratúre možno v danej veci považovať za účinné prostriedky nápravy, ktoré je sťažovateľ povinný využiť v záujme ochrany svojich práv pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

V sťažnosti sťažovateľ uviedol: *„Pretože vo vyjadrení k predchádzajúcej sťažnosti... okresný prokurátor namietal existenciu ďalšieho právneho prostriedku (?) – akýsi opakovaný podnet – na nápravu, sťažovateľ listom z 18. 5. 2009 takúto žiadosť podal na Krajskú prokuratúru v Trenčíne, z ktorej mu bolo oznámené 22. 6. 2009, že jeho podanie bude obratom vybavené... Do písania tejto sťažnosti sa tak nestalo...“*

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ doručil krajskej prokuratúre podanie z 18. mája 2009 označené ako *„Ing. V. Ď. – žiadosť o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho*

podnetu (sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia) opakovaným podnetom voči uzneseniu OP Prievidza zo 4. 5. 2009, č. k. 2 Pz 107/2007-33“. Krajská prokuratúra následne sťažovateľa prostredníctvom jeho právnej zástupkyne podaním z 19. júna 2009 vyzvala, aby oznámil, či má uvedené podanie považovať za návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Odpoveď na túto výzvu nebola krajskej prokuratúre doručená, a preto podanie sťažovateľa z 18. mája 2009 odstúpila 13. júla 2009 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“). Podaním z 27. júla 2009 generálna prokuratúra upovedomila sťažovateľa, resp. jeho právnu zástupkyňu o tom, že nezistila dôvody na zrušenie uznesenia zo 4. mája 2009, ktoré podľa nej obsahuje všetky zákonné náležitosti podľa § 176 Trestného poriadku a jeho odôvodnenie je v súlade s čl. 46 ústavy.

Cieľom podania opakovaného podnetu podľa § 34 a nasl. zákona o prokuratúre je, aby zákonnosť vybavenia podnetu prokurátorom preskúmal nadriadený prokurátor. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľovo podanie z 18. mája 2009 nemožno považovať za podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre, ako ani za opakovaný podnet podľa § 34 toho istého zákona. Podnet na preskúmanie zákonosti postupu prokurátora v jeho veci, ako ani opakovaný podnet, ktorým by zabezpečil preskúmanie postupu prokurátora okresnej prokuratúry nadriadeným prokurátorom, sťažovateľ v predmetnej veci nepodal.

Na základe podania z 18. mája 2009 však zákonnosť postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci, ako aj zákonnosť uznesenia zo 4. mája 2009 preskúmala generálna prokuratúra, ktorá žiadosti sťažovateľa nevyhovela.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že význam uznesenia o vznesení obvinenia spočíva v tom, že na základe neho začína trestné stíhanie proti určitej osobe za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom. K záveru o spáchaní tohto trestného činu určitou osobou v tejto fáze trestného konania však postačuje vyšší stupeň pravdepodobnosti, ktorý musí byť konkrétne zistenými skutočnosťami dostatočne odôvodnený. Presvedčenie o dôvodnosti podozrenia, ku ktorému v danej fáze trestného konania dospejú orgány činné v trestnom konaní, však nemožno stotožňovať s presvedčením o vine obvineného.

Dôvodnosť obvinenia je predmetom celého trestného konania, v rámci ktorého sťažovateľovi predovšetkým Trestný poriadok poskytuje realizáciou jeho práva na obhajobu viaceré účinné prostriedky nápravy nielen v prípravnom konaní, ale i v prípadnom po podaní obžaloby nasledujúcom konaní pred súdom [§ 34 ods. 1 a 4, § 238 ods. 1, § 243 ods. 2, § 244 ods. 1 písm. h), § 315, § 317, § 321 ods. 1 a ďalšie Trestného poriadku], pričom využitím týchto účinných prostriedkov nápravy má sťažovateľ možnosť brániť sa proti vznesenému obvineniu a preukázať svoju nevinu.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia po vecnej stránke nemôže preskúmať alebo vyjadrovať sa k jeho opodstatnenosti, pretože ide o otázku patriacu výlučne do právomoci príslušných orgánov trestného konania, ktorých rozhodnutie môže byť následne korigované v ďalšom procese dokazovania na základe zistených skutočností nielen orgánmi činnými v trestnom konaní, ale i v predmetnej veci rozhodujúcim súdom. Ústavnému súdu, ako už bolo uvedené, prislúcha zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa zásadne až po skončení trestného konania a po vyčerpaní všetkých prostriedkov poskytnutých mu na ochranu jeho práv v rámci Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2010